

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrskje kraje za celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vratica. (Širina 72 mm) Izhaja vsako sredo in soboto. 20 vin., pogojeni prostor 25. vin., poslana in rasglasti 30 vin. Posamezna številka 10 v.

Kmet in socialna demokracija.*)

Če si predočimo moč največjih zemljiških posestnikov, tedaj se bomo pač morali sami sebi smejeti, ako bomo to gospodo imenovali »kmete«. Če pa hočemo vedeti, kako je res s kmeti, moramo pogledati na drugo stran.

Vseh zemljiških posestnikov so v Avstriji našeli 2.846.000. Izmed teh pa jih je 1.322.000 družin, ki imajo

manj kakor 2 hektarja

zemlje. Kdor količkaj ve, kako se zemlja obdeluje in koliko nosi, bo razumel, da ne more od takega posestva živeti družina. Zato tudi opazujemo, da so skoraj vsa taka posestva zadolžena. Sinovi takih kmetov niso več kmetje, ampak morajo kot delavci iskati zaslužka po rudnikih, po železnicah, po tovarnah, po mestih doma in v tujini.

Nadalje imamo 810.000 poljedelcev, ki posedujejo 2 do 5 hektarjev zemlje. To so še vedno mali kmetje. Med njimi je le malo, prav malo takih, ki bi mogli pridelavati več kakor potrebuje njihova družina.

Več kakor 2 miliona posestnikov odpada torej na bajtarje in male kmete. To se pravi: Tri četrtine vseh posestnikov so mali kmetje.

5 do 20 hektarjev

zemlje ima 613.000 posestnikov. To so srednji kmetje. Tudi oni morajo sami delati, pa ne morejo po velikih mestih in zabaviščih zapravljati denarja. Toda samo s svojim delom ne morejo opraviti vsega dela. Treba jim je pomoči. Najemati morajo delavce. V svojem položaju ne vedo prav, ali naj se obrnejo na stran malih ali na stran velikih. Pri nas je v nekaterih krajih navada, da se že taki kmetje imenujejo »veleposestniki«. Ali to je samo napačna navada. Kadar govore socialni demokratje o veleposestnikih, ne mislijo teh kmetov, ampak tiste resnične veleposestnike, ki jim ni treba nikdar vzeti motike v roke in ki včasih ne znajo ločiti pluga od brane.

Na vseh teh raznovrstnih posestvih je delo neenako, so dohodki neenaki, so davki neenaki in vsled tega so tudi interesi neenaki.

Samo kdor nič ne ve o teh razmerah ali pa kdor hoče namenoma zapeljavati ljudstvo, more govoriti o enakih interesih. Beseda »kmečki interesi« je torej zlagana, ker je naravno, da ima kmet z dvema oraloma zemlje čisto drugačne interese kakor kmet z 20 hektari ali pa kakor »kmet« s 100 hektari.

Na Češkem je n. pr. knez Švarcenberg v Šumavi na ogromni zemlji edini gospodar. Povsod tam žive tudi »kmetje«, ali ti kmetje so sami bajtarji in da morejo živeti, si morajo kaj zaslužiti izven svoje kmetije, ki jim nič ne nese. Obdelavati morajo Švarcenbergovo zemljo, zato da se množe njegovi milioni, sami pa trpe bedo in stradajo. Tudi na kmetih je tako kakor v mestu: Na eni strani ogromno bogastvo, na drugi strašna revščina. In kdorkoli ima zdrave možgane, bo že razumel, da tisto, kar koristi Švarcenbergu, Bornu, kakšnemu bogatemu samostanu ali škofu, še nikakor ne koristi malemu kmetu ali bajtarju.

Ali pa je bilo

od večnosti tako?

Naši mili nasprotniki obrekujejo socialne demokratje, da hočejo »deliti« in vzeti kmetu njegovo zemljo. To je najbolj neumna laž, ki si jo more izmisliti hudobna buča.

Socialni demokrati nimajo kaj deliti, ker je že razdeljeno. Ampak kmetje naj bi odprli oči in pogledali, kako je razdeljeno. Pa če natančno preudarijo, bodo menda pri-

trdili socialnim demokratom, da je delitev krivična. Razdelili so zemljo tisti, ki so nekdanj imeli moč v svojih rokah. Za »pravico« se ni vprašalo. Klavitezi, plemenitaši, ki so bili dovolj močni in dovolj predrzni, so tedanjim kmetom ugrabili, kar so mogli.

Od nekdanj je bila pravica tam, kjer je bila moč. Kmet je bil golorok, gospod je imel orožje — in to je odločevalo. Tako se je izražal pomen militarizma v tistih časih. Zemlja je po sili postala last gospodov: a ker je vendar moral kdo obdelavati zemljo, so pač pustili kmete na njej, da so kopali in orali, seli in želi, ali pridelek je bil gospodov.

Še le leta 1848. se je v Avstriji odpravilo tlačanstvo. Ampak osvoboditev se ni izvršila tako, da bi se bila kmetom vrnila tista zemlja, ki so jo bili gospodje nekdanj ugrabili. Večina zemlje je ostala v rokah plemenitašev in cerkve, to se je zapisalo v zemljiške knjige in marsikateri kmet je še le po dolgih, dolgih letih spoznal, da je bil njegov oče ali ded takrat opeharjen.

Delitev je bila izvršena — na škodo kmetov.

Od tistega časa pa se je neprenehoma naprej delilo. Koliko je danes Slovencev na Vestfalskem, v Ameriki itd., katerih očetje so bili še posestniki, dobri, pridni kmetje? Eden je imel preveč otrok, pa premalo zemlje za vse. Drugega je zadela nesreča, iz katere mu nihče ni pomagal. Ta se je moral zadolžiti, oni ni mogel plačati davkov; pred hišo je zapel

boben,

zunaj pa so bili že pripravljani drugi »kmetje«, ki so nabirali licitirane kmetije kakor študent kebre.

Ali so socialni demokratje napravili to delitev? Ne! Ampak konec ji hočejo napraviti. Krivico hočejo popraviti. Kakor hočejo, da pridejo delavna sredstva v roke tistih, ki z njimi delajo, tako hočejo, da postane posestnik tisti, ki jo obdeluje.

Sodrugi!

Ne pozabite na volilni sklad! Če hočemo doseči uspehe pri volitvah, je treba opraviti mnogo dela, izvršiti mnogo prprav in to gre v denar! Mislite na to!

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

Ljubljanski volilci!

Predrzno kakor še nikdar nastopa klerikalizem v Ljubljani. Na klerikalnih shodih se slišijo besede, kakršnih sploh še ni bilo slišati pri nas. Njihovi govorniki govore tako, kakor bi bila kranjska dežela last klerikalne stranke. Dr. Šusteršič nastopa, kakor da je absoluten kralj, ki bi smel zahtevati brezpogojno pokorščino. Javno, slovesno in s povzdignjenim glasom zatrjuje klerikalni voditelj, da hočejo zlorabljeni svojo moč. Brutalnost, terorizem, strahovlado pridigajo!

Mi ne kličemo proti njim policije in državnega pravdnika na pomoč. Ako bi bilo treba takega varstva, bi bilo vse zastoj. Ali zanašamo se na odločnost in zavednost razsodnega ljudstva. Tisti, katerim klerikalci žugajo, morajo povedati, da se žuganja ne boje.

Nervoznost in sirovost klerikalizma je razumljiva, ker živimo v dobi volitev. S svojim zmerjanjem in robanjem hočejo odvrniti pozornost od svoje protiljudske politike. Ali ta nakana se jim ne sme posrečiti.

Zaradi tega Vas vabimo na

volilni shod,

ki bo v nedeljo, 21. t. m. ob 1/210. dopoldne v veliki dvorani

„Mestnega doma“

z dnevnem redom:

Državnozborske volitve in klerikalizem.

Pridite vsi, pa agitirajte za najboljšo udeležbo na shodu, da bo Vaš zbor prava, resnična manifestacija zavednosti in neustrahšenosti! Čim večja bo Vaša udeležba, tem mogočnejši bo protest proti sirovosti, proti zburanju živalskih strasti, proti opajanju in podivjanju.

Soc. dem. volilni odbor.

Delavci,

ki želite uspeha v volilnem boju, ne pozabite, da je časopisje

najvažnejše orožje!

Skrbite, da se bo Vaše glasilo v tem času čitalo povsod. Samo na ta način more ljudstvo spoznavati resnico!

— »Slovenec« hoče za vsako ceno ostati prvi med lažnjivci. Nesramnosti je na svetu veliko, ali malokod je je toliko na enem kupu kolikor v predalih klerikalnega lista. V Bekes-Csabi na Ogrskem je živel edini poslanec ogrske kmečke stranke Achim, katerega je madjarska jara gospoda svažila kakor hudiča, ker je odločno zagovarjal interese kmetov proti vladi in velikašem. Posebno trde boje je vodil s prejšnjim poslancem, vladnim pristašem Zsilinszkym. Dva nečaka tega moža, Gabriel in Andrej Zsilinszky, prava tipa ogrskih »kavalirjev«, sta napadla Achima v njegovem stanovanju in ustrelila. »Slovenec« poroča o tem dogodku, je pa tako tolovajsko nesramen, da podtika socialnim demokratom, da odobravajo ta umor. Resnica je, da je vse socialno demokratično časopisje z vsjo odločnostjo obsojilo umor, da pa je bilo tudi socialno demokratično časopisje izprva edino, ki je protestiralo proti protekciji, katero sta morilca našla pri oblastih. Državno pravdnictvo je namreč najprej hotelo pustiti oba kavalirja na svobodi. Še le pozneje se je tudi drugo časopisje pridruživlo socialističnemu in danes se poroča, da sta mlada gospoda zaprta in da ju državno pravdnictvo toži zaradi nanečoma izvršene usmrtitve. To vse je »Slovenec« dobro znano. Ali kako naj katoliško glasilo živi brez obrekovanja?!

— »Učiteljski Tovariš« tudi ne pozna delovanja socialno demokratičnih poslancev v državnem zboru. Povemo le: 1. Na vsakega socialno demokratičnega poslanca v parlamentu pride pet meščanskih poslancev, ki so jih volili večinoma tudi učitelji; 2. delovanje socialno demokratičnih poslancev je razvidno iz stenografičnega zapisnika in iz poročila zveze socialno demokratičnih poslancev; 3. šolska in učiteljska vprašanja se v državnem zboru samostojno ob danih razmerah ne dajo obravnavati, ker je šolstvo jako nesrečno urejeno, kar pa niso zakrivilo socialni demokrati nego liberalci ob uvedbi ustave in pozneje; 4. imamo v Avstriji okoli šest milijonov samostojnih delavcev in delavk, ki zaslužijo letno po 600 do 1000 K ali pa še ne, in ti niso niti za starost preskrbljeni; 5. nam se zdi, da je taka argumentacija kakršno je imel »Učit. T.« v svojem štajerskem odgovoru, spričo ogromnega dela socialno demokratičnih poslancev v parlamentu in parlamentarnih odsekih, če tudi gre za liberalnega kandidata, v tem primeru neljalno.

— Bojne ladje so potrebne — pripovedujejo klerikalci po volilnih shodih, če se kdo zganje proti strašnim izdatkom, ki so jih delegacije dovolile za mornarico. In kler-

rikalci imajo prav. Le da se ne bi smeli imenovati »ljudske stranke« in »demokratje«, če so za militarizem in za marinizem. Kajti vprašanje je, komu so nove bojne ladje potrebne. Delavci jih ne potrebujejo, kmetje tudi ne. Menda jih tudi učitelji, obrtniki, uradniki ne potrebujejo. Ali v državi so tudi taki, katerim koristijo te barke. In poslanci — liberalni in klerikalni — ki glasujejo za te izdatke, služijo le tistim, ki imajo korist od bark. Kdo pa je to? Država si je denar, ki ga potrebuje za svoje vojaške in mornariške namene, izposodila. Seveda ne pri revežih, ki ga sami nimajo, ampak pri velikih bankah, v katerih imajo največji kapitalisti svoj denar. Izza aneksije Bosne in Hercegovine, to je od oktobra 1908. je avstrijska država napravila 764 milijonov kron novega dolga. Kapitalisti seveda ne posejajo denarja zastoj. Izželi so ga pač iz tistega ljudstva, ki dela, ali zato hočejo vendar »zaslužiti« obresti z njim. Po proračunu za leto 1911. bo imela država letos plačati svojim upnikom 420 milijonov kron samih obresti. Odkod pa bo vzela ta denar? Namesto dežja ne bo padal iz oblakov, hudič ji ga tudi ne bo prinesel. Vzela ga bo iz svojih dohodkov. Vsi davki s pristojbinami vred prinesejo 1352 milijonov kron. Skoraj tretjina vseh davčnih dohodkov gre torej v obliki obresti v blagajne velekapitalistov. Od vsake krone davka dobe državni upniki 31 varinarjev, od sto kron 31 kron. A kdo plačuje davke? Ljudstvo, ki je kruh, ki pije kavo ali pivo, ki si soli jedi, ki rabi sladkor, ki kadi tobak, ki si razsvetluje sobo s petrolejem itd. Ljudstvo plačuje velekapitalistom 420 milijonov kron na leto, ne da bi se imeli kapitalisti količkaj truditi za to. In čim več bo dridnavtov, čim več bo pušk, topov, vojašnic itd., tem več denarja bodo velekapitalisti brez dela in truda spravili iz ljudskih žuljev v svoj žep. Tako so bojne ladje koristne!

— Za ljudske šole izdaja avstrijska država 8.282.270 kron na leto. To je 1/100 odstotka vseh državnih dohodkov. Od vsake davčne krone odpade 1/8 varinarja za ljudsko šolstvo. In še to gre večinoma za nemške šole v nenemških krajih, ki so namenjene otrokom oficirjev ter uradnikov nemške narodnosti, ki jih vlada pošilja v nenemške kraje. — Dve tretjini vseh ljudskih šol v Avstriji so enorazrednice in dvorazrednice, torej popolnoma nezadostne šole. Še leta 1900. je bilo v Avstriji več kakor 5 milijonov ljudi nad šestim letom, ki niso znali ne čitati ne pisati. Vsako leto ostane po 200.000 za šolo dospelih otrok brez pouka.

— Šestdeset milijonov kron velja en sam dridnavt. Za vsa avstrijska vseučilišča izdaja država 20 milijonov na leto, torej komaj tretjino cene za tako barko. Desetletja že zahtevajo Slovenci svoje vseučilišče. Kako naj ga dobe, če dovoljujejo slovenski poslanci vse za militarizem in za marinizem?

— Za strokovne in nadaljevalne šole je država tekoče leto dovolila 1.998.850 K, t. j. za 204.650 kron manj kakor leta 1910., ker mora — varčevati! Samo za razstreljiva za granate potrebuje vojna uprava letos 300.000 kron. Seveda z dovoljenjem meščanskih poslancev.

— Dvaindvajset avstrijskih škofov do-biva od države na leto 383.912 kron podpore, kerne bi mogli izhajati (!) s svojimi rednimi dohodki. V državi je sicer na tisoče in tisoče večjih revežev, a zanje nima država ničesar.

— Shod na Glincah (občina Vič) bo v soboto zvečer v gostilni Amerika. Poročal bo državnozborski kandidat sodrug Anton Kristan. Začetek ob 1/28.

— Volilno gibanje v ljubljanski okoličini je že v polnem teku. Naša stranka je priredila že shode v Šiški, Kosezah, Št. Vidu (povsod je govoril ob burnem pritjevanju kandidat sodrug Anton Kristan), v

*) V zadnji številki se je vrnila tiskovna pomota. 11.466 je veleposestnikov, ki imajo več kakor 100 hektarjev, ne pa 100.000 hektarjev — zemlje.

Notranjih Goricah, v Črnučah (na obeh je referiral sodrug Josip Petrič) in v Mostah pri Ljubljani, kjer je poročal sodrug Etbir Kristan in kandidat sodrug Anton Kristan. — Volilni imeniki so bili sicer po vseh vaseh zelo pomanjkljivo sestavljeni, zlasti so bili povsod izpuščeni železničarji. No, kljubu temu je v ljubljanski okolici znatno število volilcev-delavcev, ki s glasno odklanjajo kandidature klerikalcev. Kdo pa bo volil tiste, ki nam podražujejo vsak grizljive kruha in mesa.

— V Spodnji Šiški so začeli »zibambule« rogoviliti kot nekakšna »jugoslovanska železničarska zveza«. Zadnje čase se ponasajajo jako oblastno na državni železnici, ker se menda nekoliko preveč zanašajo na potrpežljivost zavednega delavstva. Za »revizorja« imajo Ivana Ivana Noča, ki je pozlikoval svojo srečo že pri vseh strankah in je tako razburljiv, da včasih menda res ne ve, kaj govori. Tako je zadnjič obrekoval sooraga Svetlina in Antona Kristana in se vedel tako razdražljivo, da ga je gospa Svetlinova polila z vodo. Užaljena sodruga sta vložila proti njemu tožbo, on pa je tožil gospo Svetlinovo zaradi mrzle kopelji. Pri sodnji pa je preklival vse žalitive, izgovarjaje se, da »ni bil normalen, ker je zelo bolan na živcih«. Plačal je stroške vseh treh tožb in še povrh 100 K v dober namen. Da njegovi živci niso v redu, mu verjamemo; ali to vendar ne more biti razlog, da bi se dali naši sodrugi obrekovati. Za slavno »jugoslovansko železničarsko zvezo« pa je znatno, da postavlja za funkcionarja človeka, ki ne more vladati samega sebe, pa ga tako še bolj izpostavlja nevarnosti, da prihaja v konflikte, ki mu škodujejo.

— V tujini ima Avstro-Ogrska svoje poslanike. Kako »koristno« delo opravlja ta gospoda, smo izvedeli iz Masarykovih poročil o »delovanju« grofa Forgacha v Belgradu. Če se kaj zahteva za delavno ljudstvo, pravi vlada, da je treba gledati na vsak vinar, ker ni denarja. In meščanski poslanci ji pritrjujejo. Pri gospodih poslanikih pa ni ravno videti, da bi se preveč varčevalo. Tako je dobil avstrijski poslanik v Rimu letos le za ureditev svojih salonov za sprejemanje 60.000 kron. Ker je draginja, se je tem gospodom zboljšala tudi plača. Tako dobivata naša poslanika na Francoskem in na Angleškem sedaj po 120.300 kron plače, naš poslanik na Španskem 103.200, tisti pri papežu pa 93.200 kron plače. Naš poslanik na Kitajskem ima 50.200 kron. Ker navadno nimajo kaj delati, je pa treba skrbeti, da imajo na dopustu kaj griziti. Zato dobivajo n. pr. poslanci v Washingtonu, Carigradu, Bukareštu, Peterburgu in Madridu še 52.340 kron za letovišče. Generalni konzul v Kalkuti ima 7762 kron, da gre lahko v hribe. Za podpore avstrijskim državljanom v tujini pa ne more avstrijska vlada porabiti več kakor 35.714 kron v deželah vsega sveta!

— V desetih letih so se avstro-ogrski izdatki za vojaštvo in mornarico zvišali za 200 milijonov kron. Vojni upravi gre to vse prepečasi. Za 56.000 rekrutov hoče na leto več zahtevati; vsled tega se imajo stroški za vojaščino povečati na leto za 100 milijonov. Povrh pa zahteva vojni minister 100 milijonov za nakup novih vojaških potrebin. Kdor hoče plačevati, naj le voli meščanske poslanice!

— Vas brez sv. Duha, ali moderne volitve. Pišejo nam: Sv. Duh je vas, katera se že od nekdanj odkljuje in slovi po svoji zgodovini daleč na okrog. To je namreč tista vas, kjer je, kakor pravi legenda, »sv. duha mačka snedla«. Ali pri nas nismo izgubili le sv. duha, z njim smo izgubili večinoma njegove darove. Posledica tega je, da v celi vasi ni človeka — razven tujecev — o katerem bi se moglo reči, da je nadarjen z vsemi sedmimi darovi. Največ je takih, ki pogrešajo prvi, drugi in peti dar, pač pa so vsi v obilni meri nadarjeni s šestim oziroma s sedmim. Posledice teh napak se posebno očitno kažejo ob priliki kakih volitev; tu namreč pogrešamo drugi dar — dar umnosti. Ali morebiti mislite, da smo zaradi tega izključeni od volilne pravice? Kaj šel! Pač pa imamo čisto poseben volilni sistem. Pri nas ne poznamo volilnih shodov, ne poznamo agitacije, kakor je drugod v modi; kratkomalo do zadnjega tedna je vse tiho. Zadnji teden pa, pred usodepolnim dnevom, vzameneki od »Čočove partije« dobro instruirani, definitivni član fantovske Marijine družbe, po imenu Ndrejček, v roke popotni les, ter hajd v boj za vero! S črnimolom v žepu, z držalom za ušesom, s palico v roki oborožen in s spominom na stroge kaplanove besede v srcu, jo kreše naš Ndrejček, da se mu kar iskre delajo pod nogami, od hiše do hiše, v svesti si, da je to le majhen del trnjeve poti, ki vodi v nebesa. Ta je edini v vasi, ki poseduje šest darov (?), manjka mu žalibog le dar moči; in glej, tega si je »Čočova partija« izbrala in poslala — v imenu vere seveda — k bratcem, katerim manjka daru umnosti, da jim popiše glasovnice, da bo čimprej »en hlev in en pastir«. Toda naš

popotnik se včasih zmoti, ali pozabi za hip na kaplanove besede ter nehote zabrede v napačno hišo. Potem se utegne n. pr. zgoditi tole: Recimo da gospodarja ni doma; doma je le žena z otroci. Toda žena je ženska — kar naš Ndrejček tudi dobro ve, ter jo tako milo zaprosi, da naj mu »samo pokaže« tisti »cegelce«, ki ga je mož dobil za volit. Žena mu da glasovnico — seveda za pogledat seveda, — Ndrejček, zvita buča hitro zapiše: Franc Demšar, posestnik na Češnjici (ali Čoč kakor mi pravimo) in da ženi glasovnico nazaj, »je že dobro« pravi ter odide. Ko mož, prišedi domov, to zve, malo pogodrnja, a manjka mu tretjega in petega daru in tako ostane — kakor je božja volja. Nekoč pa je naš Ndrejček vendarle naletel na pravega. Mož — tujec, ki ima vse darove, ga je dal roki pravice, za kar je baje odrazil par svetlih kronc. Tako je prav! Tako se je pred štirimi leti godilo, (za kar so dokazi na razpolago) in kakor se čuje, ima baje tudi že letos pripravljen popotni les. Če je to resnično, vam bomo že še kaj poročali, upamo pa, da se je tekom štirih let gotovo kaj poboljšal ali vsaj bolj previden postal, da se bo vsaj takih hiš ogibal, katere bi ga lahko kronce stale, če jih ima še kaj preveč. — Na željo Vam podam lahko zgodovino, »kako je sv. duha mačka snedla«. Dosihmal pa: »Živel sodrug! Živela soc. demokracija!«

— Zene, ki morajo v družini računati z vsakim vinarjem, bodo razumele, zakaj je vse drago, če pomislijo, da morajo plačevati državi pri vsakem kilogramu mesa . . . . . 6 do 7 vin, fižola, graha, leče . . . . . 2 1/2 » riža . . . . . 4 » mesa . . . . . 30 » klobas . . . . . 50 » sira . . . . . 12 » slanikov . . . . . 7 » sirovega masla . . . . . 24 » svinjske masti . . . . . 45 » pri vsakem litru kisa . . . . . 12 » navadnega olja . . . . . 4 » finega olja . . . . . 22 » vina . . . . . 6 » piva . . . . . 8 do 10 » žganja . . . . . 28 » petroleja . . . . . 13 » pri kilogramu sladkorja . . . . . 38 » kave . . . . . 1-20 » cikorieje . . . . . 45 » čaja . . . . . 2-40 »

Če družina, ki šteje pet glav, v kuhinji varčuje, plačuje od samih živil 70 kron davkov na leto. Ako bi žene to premislile, bi same povsod agitirale za socialno demokracijo.

— V Zeleni jami je bil v torek večer v Podobnikovi gostilni jako dobro obiskan volilni shod. Zbudil je toliko zanimanja, da so se ga udeležili tudi nasprotniki, med njimi županski kandidat Oražem. Vendar se je takoj v začetku opazilo, da je bila ogromna večina socialno demokratična. Vsled tega se je tudi zborovanje vseskozi mirno in dostojno izvršilo. Govorila sta sodruga Etbir Kristan in Anton Kristan, ki sta obširno razlagala delovanje in nedelovanje zadnjega ter naloge prihodnjega državnega zbora. Med zborovalci se je opazilo velikansko zanimanje in razumevanje. Sodrug v Zeleni jami bodo storili svojo dolžnost in uspeh se bo pokazal pri volitvah.

Sodrugi!

Spominjajte se, da je ves volilni uspeh odvisen od Vašega dela. V dobi volitev mora vsak zavedni sodrug biti agitator. Vsak sodrug in vsaka sodruginja mora povsod, kjer le more, sodelovati, da pridobi čim več volilcev socialno demokratični stranki. Storite svojo dolžnost, pa morate doseči uspeh!

Štajersko.

— V 24. volilnem okraju (Maribor severni breg) je kandidat jugoslovanske socialno demokratične stranke sodrug Ivan Petelinšek, ključavničar južne železnice v Mariboru.

— Dobova. V nedeljo, dne 14. t. m. je bil dopoldne ob 8. pri nas v gostilni g. Kovačič volilni shod. Na shodu je bilo okrog sto volilcev. Sodrugi Čobal je razvil program socialdemokratične stranke. Navzoči so z navdušenjem odobrvali njegova izvajanja. Za njim sta govorila sodruga Mrak in Baraga. Kandidatura je bila soglasno sprejeta. Ob isti uri pa je imel tudi klerikalni kandidat dr. Benkovič shod na Dobovi, kjer so mu liberalci delali precej sitnosti, ko pa so ga oni zapustili, so mu ostali celi trije poslušalci.

— Kapela. V nedeljo, dne 14. t. m. je bil pri nas jako impozanten shod. Na shodu sta poročala kandidat sodrug Čobal in sodrug Mrak. Shod je soglasno sprejel kandidature sodruga Čobala. Benkovič pa je imel grozno smolo. Bežal je namreč iz Vidmarjeve gostilne v župnišče in z njim kakšnih pet njegovih pristašev. Med časom, ko so se odstranili od župnišča in prišli na naš shod, so se začeli oni v župnišče pretepsti, tako da je župnik letel ves prestrašen po naročene orožnike. Benkoviču res slaba prede, ker že v župnišče ni več brez skrbi.

— Veliki Obrež. Naravnost impozanten volilni shod je bil v naši občini dne 14. t. m. ob 8. zvečer. V naši občini, kjer nas je že pred štirimi leti glasovalo 90% volilcev za sodruga Čobala, bo dobil sedaj gotovo vse glasove. Na shodu je bilo velikansko navdušenje. Izvajanje sodruga Čobala so volilci z navdušenjem odobrvali. Med navzočimi je bil tudi naš župan, ki je z navdušenjem odobrval kandidature našega sodruga Čobala.

— Brežice. Benkovič grozno pogorel. Dne 14. t. m. ob 3. popoldan je Benkovič sklical v gostilni g. Zorkota volilni shod. Na shodu je bilo 35 njegovih volilcev in nekaj mladeničev, ki so jih pripeljali radi večjega števila gospodje klerikalci s sabo. Naših sodrugov pa je bilo kakih 60 in Benkovič je seveda trdil, da je shod sklicalo Posavsko politično društvo, da mu ni bilo treba pustiti voliti predsednika. Imenoval je kar sam za predsednika nekoga Ivana Šetinca, ki pa ni volilec, ker je pred kratkim izgubil volilno pravico. Benkovič je cvekalkakšne pol ure že stokrat premlate laži. Sodrugi Mrak mu je očital, da je že večkrat presedal in da je že raditega njegova demagogija razumljiva. Benkovič pa je indirektno potrčil, da je presedal, s tem, da je dejal, da se je »spametoval«. Med drugim pa je povedal tudi to, da je vlada razpustila zbornico zato, da bi se število socialdemokratičnih poslancev zmanjšalo, da bo lažje vpeljala nove davke na žganje, vzgalice, tobak, vino, pivo, ker socialdemokrate tega ne dopustijo. Benkovič trdi, da je potrebno te davke vpeljati. Ko je še brežki kaplan nekaj čvekalk, česar pa ni nihče razumel, je nevolilce šetinc zaključil shod. Nato pa je sodrug Mrak odključil takoj socialdemokratičen volilni shod, kateremu je predsedoval sodrug Baraga. Sodrugi Mrak je obračunal z Benkovičem tako, da je ta sicer nekaj časa poslušal, ali potem jo je popihal z brežkiškim kaplanom ves potrt. Žalostno se je obračunal nazaj na svojih 35 volilcev, ki so odobrvali izvajanje sodruga Mraka, ko je podiral vse, kar je Benkovič skušal v svojem govoru pridobiti pri nezavednih volilcih. Med govorom smo slišali medklice: Benkoviča že ne bomo volili, nič več nas ne bo sleparil. Pozneje smo zvedeli, da je poslušal s kaplanom skrit nekod, kjer so jima tekle baje debele solze, gromovito odobravanje na socialističnem shodu v občini Zakot, ki je bila nekdanj njegova trdna postojanka.

— Celje. V nedeljo, dne 14. t. m. se je pripeljal g. dr. Korošec v savinsko dolino, da bi se predstavil volilcem kot kandidat. Prvi shod je sklical v Grižah takoj jutraj po prvi maši; udeležil se ga je tudi sodrug I. Bizjak iz Celja v spremstvu nekaterih drugih sodrugov. Že pred začetkom zborovanja so se prepirali liberalci in klerikalci. Ko pa se je kandidat Korošec približal, je pa nastal velikanski vrišč; kričali so: Proč s Korošcem, mi ne potrebujemo farjev. Ko je prišel v zborovalni lokal in zagledal več tujih oseb, je bil čisto nervozen; vprašal je vsakega, ako je pristaš »Kmečke zveze«. Pri izvolitvi predsednika je bil predlagan sodrug Šumer, toda gospod Korošec se je upiral in hotel imeti župnika iz Griž ter ga je imenoval v predsedstvo. Nato je začel svoj govor; udirjal je po liberalcih in rekkel, da gre v boj in če bo tudi kri tekla. Ko je razvijal svoj program, je dejal, da »Kmečka zveza« hoče, da se zidajo cerkve na državne stroške. Kritiziral je Mühlwertov predlog o ločitvi cerkve od države in dejal, če bo šlo tako naprej, bomo prišli tako daleč kakor na Portugalskem in Francoskem. Dalje je dejal, da hoče šolski čas skrajšati na 6 let in tudi vpeljati poldnevni pouk. Dalje je rekkel, da draginje sploh ni. Argentinsko meso, je dejal, trohni po postajah, da ga noče nobeden kupiti, ker ni nič vredno, na kar je povdarjal, da bo glasoval za zaprtje mej. Davek na pivo, je rekkel, da se mora vpeljati. Nove ladje in kanone, je rekkel, moramo dovoljevati. Kvasil je še nekaj o hmeljarji itd., na kar je končal. Sodrugi Bizjak je zahteval besedo, toda ni mu bila dana. Sodrugi Bizjak je rekkel: »Gospod Korošec se boji, da bi zvedeli njegovi pristaši, kako jih za nos vodi« in pozval več sodrugov, da gredo v drugo gostilno, kjer bo pojasnil neljudsko postopanje tega kandidata. Udeležilo se jih je veliko. Sodrugi Bizjak je ob velikem zanimanju poslušalcev razložil pomen prihodnjih volitev in neljudsko postopanje meščanskih strank. Polemiziral je proti govoru Korošca in dejal: Kapitalizem ima še veliko takih črrov, ki lazijo med vami in vam sesajo kri iz telesa. Pokažite, je dejal, na dan volitev, da hočete imeti zastopstvo v državnem zboru, katero zastopa vaše interese. Pozval je končno, da volijo vsi soglasno sodruga Tokana iz Ljubljane, ki kandidira na socialdemokratičnem programu, kateri edini je reševalni za delavsko ljudstvo. Veliko odobravanje je sledilo govoru. Kaže se gospodu Korošču, da kamor pride, ima opozicijo.

Trsi.

Reklamacijski uradi

socialno demokratične stranke.

- I. volilni okraj (Sv. Jakob in Staro mesto).
  - Gostilna ex Cavalich (Via dell' Istria blizu ljudske šole).
  - Gostilna Gorza (Via S. Giacomo in monte št. 22).
  - Gostilna „All' antica Lavandera“ (Ul. dell' Industria, blizu železnega mostu).
  - Via Pozzo bianco 9, II. nadstr.
  - Via Crosada 12, III. Colarich.
  - Via dell' Lloyd 7, I. nadstr.
- II. volilni okraj (Novo mesto, Barriera nova, Greta in Škorklja):
  - Društvena gostilna na Greti, vogal ul. Cisternone.
  - Kavarna „Unione“ ul. Caserma 9.,
  - Ul. Stadion 20, I. nadstr.
  - Gostilna „International“ (Ul. Giov. Boccaccio 25).
- III. volilni okraj (Barriera vecchia in Kjadin).
  - „Delavski dom“ ul. Boschetto 5., I. nadstropje.,

12. Novi „Delavski dom“ (ul. Madonina št. 15, II. nadstr.).

13. Gostilna „Gaeta“ (ul. Media 48).
  14. Gostilna „Ai Soci“ (ul. Eremito).
  15. Gostilna pri novem društvu (Sv. Alojzij).
- IV. volilni okraj (Sv. Vid in Zgoranja Čarbola).
16. Ulica Ponziana, vogal ul. Istria (Zgoranja Čarbola 52, I. nadstr.).
  17. Gostilna Cober, ul. de fin.
- Vsi ti uradi so odprti od 7. in pol do 9. in pol zvečer. Ob nedeljah od 9. jutraj do poldne.

V. volilni okraj (okolica):

18. Škedenj, gostilna »pri Pavlu (Sancin Cemat).
19. Sv. M. Magdalena Sp. Društvena gostilna (Kolonkavec št. 132).
20. Sv. M. Magdalena Sp. Št. 1052, (Pri sodrugu Lukežiču).
21. Sv. M. Magdalena Zg. (Gostilna »Alla Vittoria).
22. Roccol. Gost. Schilan (pri Brijonu).
23. Verdela. Gost. Cec ul. S. Cilino 535.
24. Ul. dello Scoglio, gostilna Mirabosco (pri Marjeti).
25. Kolonja. Gost. pri Novem društvu.
26. Rojan, gostilna »International«, ul. Boccaccio 25.
27. Rojan, gostilna pri dvanajstih murvah (ul. Moreri).
28. Barkovlje, gostilna »Miramar«.
29. Kontovelj-Prosek, gostilna gospodarskega in konsumnega društva na Kontovelju.
30. Sv. Križ, prostori klesarske organizacije.

Vsi ti uradi v okolici so odprti od 8. do 9. in pol zvečer.

Glavni urad: Ul. Boschetto 5, I. nad., prostori »Političnega odbora jugoslov. soc. dem. stranke«.

— Sodrug i so naprošeni, da vsi pregledajo, če so vpisani v volilnih imenikih sami in drugi znani jim naši volilci. Dne 23. t. m. opoldne poteče rok za reklamacije. Naj ne pozabijo, da kdor do tega dne, če ne bo vpisan, ne bo reklamiral, ne bo smel glasovati. Torej na delo!

— Kolosalna volilna sleparija. Tržaški magistrat je sestavil letošnje volilne imenike tako škandalozno, kakor — je njegova navada. Na stotine volilcev ni v volilnih imenikih. Zato so pa vpisani taki, ki niso volilci. Samo po sebi se razume, da je mnogo izpuščenih tudi v okolici, zlasti delavcev. Zato je pa nujno potrebno, da store zaupniki v okolici popolnoma svojo dolžnost s tem, da poskrbe za vpis vseh opravičenih volilcev. Zlasti so priimki grozovito spačeni, kakor tudi stanovanja napačna. Toda krono svojemu delu pri sestavi volilnih imenikov si je zaslužil magistrat s tem, da je preko 800 volilcev, ki so leta 1907. glasovali v IV. volilnem okraju (Sv. Vid) vzel iz tega tako malega okraja ter jih priklopil velikemu I. volilnemu okraju (Sv. Jakob in Čarbola Zg.). Tu so modrovali gospodje na magistratu tako: Okraj Sv. Jakob je za italijanski nacionalizem tako ali tako izgubljen. Tisoč glasov več ali manj je vse eno, ker bo tam tako izvoljen socialni demokrat. Drugače je s IV. volilnim okrajem. Ako iztrgamo iz tega volilnega okraja kup delavskih hiš, pa priklopimo volilce teh hiš I. volilnemu okraju, se zna zgoditi čudež, da v IV. okraju zmagamo. In tako so storili. Takoj ko so naši reklamacijski uradi uvideli »zmoto«, je naš »Lavoratore« »zmoto« imenoval sleparijo. In res je sleparija evidentna. »Piccolo« je odgovarjal, da bi se bil moral imenovani del hiš že leta 1907. priklopiti I. volilnemu okraju, pa da so se po neki čudezni zmoti pustili v IV. volilnem okraju. Pravil je, da je bila zmeta zadnjič, nikakor pa ne letos. In glejte nov čudež. Leta 1907. je bilo italijanskim nacionalcem koristno, da se zmotijo na en način, letos pa na drug način. Leta 1907. so mislili, da je dobro, če odzamejo I. volilnemu okraju 800 delavskih volilcev, pa jih priklopijo IV. Tu so pričakovali zmago na vsak način, in zmeta naj bi jim bila pomagala do zmagetudi v I. Pa so se zares zmotili. Letos pa so si mislili, da je dobro, ako zadnjo zmoto poravnajo. In napravili so sleparijo, o kateri smo više govorili. Zakaj gotovo je, da je bilo čisto prav, ako so leta 1907. tisti del hiš, ki prereže četrti okraj v dva dela, če se spoje s I. volilnim okrajem, pustili v IV. okraju. Letos je pa sleparija, in sleparija, ki ima namen odvzeti socializem mandat IV. okraja, ki ga je doslej zastopal sodrug Oliva. Da protestira proti tej nakani magistrata, je naša stranka sklicala v ponedeljek shod na trgu Donadoni, ki se ga je udeležilo preko 10.000 oseb. Bil je to resen protest tržaškega delavstva, ki je na ta način sijajno odgovorilo, da si ne bo dalo zlepa iztrgati iz rok mandatov, ki si jih je zadnjič priborilo. Bil je shod kakor tisti prvega maja, v resen opomin onim, ki so 4 leta neprenehoma trobili v listih, da socializma v Trstu ni več. Delavstvo se predobro zaveda važnosti socialističnega zastopstva v parlamentu,

da bi se sedaj temu odreklo ali pa se pustilo za mandat oslepariti na način, kakor je hotel storiti tržaški magistrat morda dogovorno s tržaško nacionalno stranko. Sedaj pa delavstvo pozna orožje, s katerim se bodo bojevali proti njemu njegovi sovražniki. Z glasovnico v roki bo pa znalo tržaško delavstvo odbiti tudi ta sleparski napad na način, ki je najbolj primeren. Delavski glasovi delavskim socialno demokratičnim kandidatom! Proti magistratovi nakani je socialistična stranka vložila pritožbo na namestništvo, kjer dokazuje, da so bili leta 1907. volilni okraj popolnoma pravilno in zakonito razdeljeni.

Dr. Vilfan modruje. Pri modrovanju rabi logiko. Pri tem je pozabil, da je logika mašina, ki izdeluje klobase take kakršno je meso, ki se devije v mašino. Socialisti so protestirali zoper nakano magistratovcev, ki so iz IV. volilnega okraja vzeli 800 volilcev in jih dali v I. Za dr. Vilfana so socialisti zaradi tako »malenkostne« reči prehrupno protestirali. Dr. Vilfan je namreč pozabil, da so tržaški slovenski narodnjaki še pred nedolгим časom iskali prilike za hrupne demonstracije in da so demonstrirali poulično, če so na cesti našli pohojeno škatljico žigje Ciril-Methodove družbe. Dr. Vilfan je pa tudi pozabil, na kak način so tržaški slovenski nacionalci protestirali proti socialistom, jim hoteli razbijati shode in drugo. Kaj ne gospodine Vilfan? Kako je bilo z znanim shodom na Belvederju? Dr. Vilfan bi o tem lahko povedal nelepere reči. Demonstrirali so nacionalci toliko, da se je ljudstvo demonstracij nasitilo. In sedaj je dr. Vilfanu žal, ker je bil naš protestni shod predobro obiskan in napravil ugoden vtisk tudi na slovenske narodne delavce. Mi bi naprosili narodnjake, naj se nikar ne igrajo marijine device, ker vsi vedo, da niso.

„Piccolo“ je naznanil, da bo magistrat tožil Pittonija in »Lavoratore« zato, ker je stalo tam napisano, da je zmota zaradi volilcev v IV. volilnem okraju le volilna sleparija. Dr. Ryba je bil bolj previden in je pustil, da so na shodu v »Narodnem domu« rajši drugi izpregovorili besedo »sleparija«. On je rabil besedo »zmota« med vejicami.

Podružnica pekovskih delavcev ima v nedeljo, 21. maja ob 10. dopoldne v veliki dvorani »Delavskega doma«, ulica Boschetto 5, II. nadstropje, svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Delovno poročilo. 3. Blagajniško poročilo. 4. Volitev novega odbora. 5. Raznosterosti. Letošnji občni zbor je take važnosti, kakor pač še nikoli ne, odkar obstoja podružnica. Zato je brez vsakega posebnega pozivanja in priporočanja pričakovati, da se ga člani udeleže polnoštevilno.

Goriško.

Za vero, za narodnost in naprednost! tako goslarijo ob volitvah meščanske stranke. Uboga vera! Vsake volitve te spravijo v zadrego, uboga narodna naprednost, ki se smeš komaj pred volitvami pokazati! Pa sedaj ti malo kdo več verjame, koliko si jih varala! Kak boj se je bil v Ljubljani za Hribarja, pa je šel in zapisal dušo dalmatinskim klerikalcem. No Ploj in Ryba! Bi se morda niti toliko ne branila biti klerikalca, le da bi bilo na narodni podlagi. Da bo Kocjančič kaj boljšega, kdo more verjeti? Takozvana naprednost je povsod enaka. S kakim veseljem smo šli pri nas v boj za napredno starejšinstvo; kako podeli rekurz so proti njemu vložili klerikalci; pol starejšin so označili za zločince, pol za take, ki se jim vrača otroška pamet. No, sedaj so pa vendar tako črni, da se ne upajo zvečer niti svetilk prižigati. Kdor želi prave naprednosti, kdor stremi kvišku, temu ne bo treba pri državnozbornih volitvah izbirati. Sam ob sebi bo volil socialistično.

Solkani. Šimona iz Čirene bi radi naredili klerikalci zdaj ob volitvah iz Fona, ki bo sprejel vse križe in težave Goriške na svoje rame. Ga dovolj poznamo! V državnem zboru ni napravil drugega, kakor da je podpisal interpelacijo Demšarja za zaprtijo zastran živine. A šel je tudi v delegacijo in tam je pokazal s Šusteršičem, kam gre smer njegove stranke. Kdo se ne spominja pijanega navdušenja, ki je ž njim zagovarjal Šusteršič vojaška bremena? 320 milijonov se iztisne iz ljudskega žepa za kanone in »dragonte«. Radi navdušenja Šusteršiču nič ne zamerimo, če je mislil ž njim utrditi svoj patrijotizem. Da bi pa smel opravičevati vojne izdatke za našo revščino, ne verjamevamo; tudi iz vojaških razlogov ne, saj še haptah ne zna stati. Eni pravijo, da je to upliv žlahte pri marini, drugi da zamaknenost v

papežev državo. Bodi kakor koli, a gospod Šusteršič je napravil šahovo potezo in Fon e kibiciral, tako je povedal »Slovenec«. Drugje je naloga ljudskih poslancev skrbeti za ljudske potrebe, a naši krščanski Fon i Šusteršiči skrbijo za veleposestnike in morilno orožje, pa še pravi neka božja zapoved: Ne ubijaj!

Cesta na Goriškem. V nedeljo, 14. t. m. je imel liberalni kandidat dr. Gregorin tukaj shod. Nedaleč od tova Rebeke pa smo zborovali mi pri F. Purianu. Našega shoda se je udeležilo nad 200 volilcev. Otvoril ga je sodrug Vrčon iz Skrilj z lepim nagovorom, v katerem je razlagal, da prihaja vse gospodarsko zlo iz sedanje družabne uredbe in da zaman čakamo zboljšanja, dokler se ne preuredi družba, dokler ima peščica kapitalistov na milione ljudstva za sužnje. Ali da se doseže preuredba, je treba, da pride ljudstvo do spoznanja svoje moči ter da jo porabi. Priliko za to dajo tudi volitve, od katerih je odvisno, kakšen bo prihodnji državni zbor. Zato se je sklical današnji shod, da se pomemo o volitvah in o svojih potrebah. Doselej so imeli volilci pri nas navado, da so brez pomisleka volili tako, kakor je v dotični občni slučaj volila večina. Nekateri bi bili sicer včasih radi volili drugače, ali bali so se, da se zamerijo kakšnemu prijatelju, ženi ali župniku, pa so rajši zatajili svoje prepričanje. To pa ni značajnost. Kakor mora gospodar v svojem domačem gospodarstvu voditi, kaj dela, tako tudi v politiki. — Potem je poročal sodrug dr. Thuma. Jasno je razložil, kaj se je zadnja štiri leta godilo v državnem zboru, kakšna vprašanja so tam prihajala na dnevni red in kako so postopale razne stranke. Iz njegovega razločnega poročila je bilo spoznati, da je samo socialno demokratična stranka strogo dosledno zastopala interese ljudstva. Omenil je, da je bil izmed vseh slovenskih poslancev, kar jih je Kras pošiljal v državni zbor, Štrekelj skoro najdelavnejši. Ker pa je bil popolnoma pod vplivom lene liberalne stranke, ni njegovo delo imelo tistega uspeha, ki bi se dal doseči s socialno demokratično stranko. — Za njim je govoril kandidat našega okraja sodrug Kopač, ki je jako lepo razložil svoj program. Ko je med drugim omenil, da je vera privatna stvar vsakega posameznika, se je neki zagrizeni klerikalec, ki očitno ni vedel, za kaj da gre, zadril: »Kaj pa je rekel Kristus?« Sodrugi Kopač ga je takoj zavrnil, češ, da naj po nemarnem ne vlači božjega imena po zobeh. Ko je sodrug Kopač ob velikem navdušenju končal, je sodrug Vrčon povabil naprosilnike, naj se oglašajo za besedo, ali tedaj so se drejčeti lepo poskrili. Shod se je lepo zaključil in bo v našem kraju rodil bogate sadove.

Istra.

Opatija. Nekoliko pozno se oglašam s svojim poročilom, ali vendar se mi zdi tako važno, da Vas prosim za objavo. Prvič se je namreč letos tudi v Opatiji javno in svečano praznoval prvi majnik ter se je pokazalo, da se ideja socializma tudi med tukajšnjim delavstvom mogočno razširja. Opatija je zdravilišče oziroma zabavišče najboljše gospode in taki kraji navadno niso zelo ugodni delavskemu gibanju. Ali na drugi strani je ravno tukaj razlika med bogastvom in revščino posebno očitna. Največje razkošje se šopiri tukaj objestno in prevzetno, pa zavravlja čas in denar brez smotra in brez koristi. Delavstvo pa mora garati in stradati, kakor da ni človeškega rodu. Letos smo torej javno pokazali, da se tudi naše delavstvo zaveda svojega položaja in svojih pravic. Sita buržoazija je videla delavce z rdečo zastavo korakati po ulicah med svojimi ponosnimi palačami in razkošnimi vilami in je brala napise, ki jih je delavstvo nosilo v svoji povorki, da manifestira svoje zahteve. Ob 1/28. zjutraj so se organizirani delavci zbrali na vrhu hotela »Schweizerhof«, odkoder so odkorakali na Volosko, kjer so se jim pridružili ondotni delavci. Sodr. Krznar je imel kratek nagovor, potem je povorka odkorakala skozi Opatijo čez Ito na Lovrano. Na Hatini so se ji pridružili tam vpsojeni madjarski delavci. V kavarni Huber je bil na to shod, na katerem so govorili hrvaško sodrug Golubović, italijanski sodrug Furlan, nemško sodrug Krznar in madjarsko sodrug Livary. Pred shodom in po končanem zborovanju je pel delavski zbor iz Opatije delavske pesmi. Udeleženci so se s parobrodom vrnili v Opatijo, kjer je bila ob 6. zvečer nepričakovano dobro obiskana veselica s sodelovanjem pevskega in tamburaškega zbora. Pozno zvečer so se udeleženci zadovoljni razšli, prepričani, da bo prihodnje leto še večja četa pod rdečo zastavo.

Pulj. Volilno gibanje je pri nas že jako živahno. Socialno demokratična stranka je imela dne 11. t. m. svoj prvi volilni shod v »Delavskem domu«. Tu se je razglasila kandidatura sodruga Lirusija, katerega je delavstvo navdušeno pozdravilo. Prvi govornik je bil sodrug Lirusi sam; potem je slovensko govoril sodrug Zlobec. Oba sta razlagala delovanje državnega zbora in socialno demokratični program. Oglasilo se je še nekoliko govornikov, ki so navduševali volilce za agitacijo. Shod, katerega se je udeležilo najmanj 1500 oseb, med njimi tudi nekoliko narodnjakov, se je zaključilo pozno zvečer v najlepšem redu.

Delavsko gibanje.

Občni zbor zveze kamnarskih delavcev.

(Dolge.)

O organizaciji in agitaciji je poročal sodrug Lahoda, o članarini in podporništvu pa sodrug Sirotek. Razmotrivala sta mnogoštevilne predloge, ki so bili vloženi za ti dve točki in ki se mora sedaj komisija posvetovati o njih.

Na to je sodrug Golub (Gravec) poročal v imenu komisije za pregledovanje predlogov. Izmed tistih, ki jih je komisija priporočila, potem pa občni zbor sprejel, so omeniti zlasti nekateri.

Prvi predlog o organizaciji:

Med tem ko so doslej obstajale tam, kjer je bilo do petnajst članov, vplačevalnice, nad petnajst članov pa je že tvorilo podružnico, veljajo poslej podružnice samo tam, kjer prebiva najmanj dvajset članov. Vplačevalnice imajo vse svoje dohodke odvajati centrali, ki ima pokrivati vse njih izdatke. Za vsako vplačevalnico se voli blagajnik in trije zaupniki kot organi za kontrolo. Paziti je na to, da se sodrugi v krajih, ki drug od drugega niso oddaljeni, združijo v skupni podružnici.

Za posredovanje dela se ima v vsakem kraju voliti član, ki mora takoj naznaniti centrali, če so v njegovem kraju opušteni ali če se sprejemajo kakšni delavci, pa koliko. Vsak mesec se mora o krajevnih razmerah in delovnih prilikah poročati centrali.

Zvezni zbor se ne sklicuje več vsako drugo, ampak vsako tretje leto.

(Konec prihodnjic.)

Načelnništvo zidarske zveze v Avstriji naznanja:

Blagajniki podružnic in samostalnih vplačevalnic naj pazijo na sledeče: Vsak prvi teden tekočega meseca je za pretečni mesec obračunati s centralo, t. j. vpsolati denar. Za vpsiljatev denarja je porabiti položnice, na zadnji strani pa je omeniti, čemu je denar namenjen. Če zmanjka položnic, je od centraje zahtevati nove. Namesto mesečnih blagajniških poročil pridejo četrletne. Skupine torej zanjepre nimajo pošiljati blagajniških poročil vsak mesec, ampak vsakega četrta leta. Za izdelanje četrletnih obračunov se vpsilje skupinam potrebni material koncem junija. Zato je brez potrebe zahtevati skupinske blagajniške pole od centraje prej. Še enkrat naj povdarimo, da se pa denar vpsilja vsak mesec centrali. Samo izpolnitev in vpsiljanje skupinskih blagajniških poročil je četrletno.

Nadalje opominjamo, da velja od maja dalje na zadnjem zveznem zboru sklenjeni način obračunavanja. Od tega časa dalje se imajo doneski centrali obračunavati na sledeči način:

Donesk	Centrali	Donesk	Centrali
25 vin.	17 vin.	55 vin.	43 vin.
30 »	22 »	60 »	47 »
35 »	25 »	65 »	51 »
40 »	30 »	70 »	55 »
45 »	34 »	75 »	59 »
50 »	39 »	80 »	63 »

Dohodki od brezposelnih znamk se morajo popolnoma odračunati centrali. Novi način obračunavanja velja tudi za zaostale doneske. Od maja (za katerega se obračuna prvi teden meseca junija) dalje se torej vsi doneski, najso tekoči ali pa zaostali, obračunajo po novem, tukaj navedenem načinu.

Prispevki za obč. vol. sklad v Ljubljani.

I. izkaz.

Oddano pri »Delavski hranilnici in posojilnici« v Ljubljani: A. Kristan kron 10.—, Fr. Kumar 2.—

K. Š. 10.—, R. Furlan 3.—, I. Kočmur 2.—, V. Michler 2.—, V. C. 5.—, L. Perič 5.—, organizirani kovinski delavci v Ljubljani 10.—; po železničarski organizaciji v Borovnici: A. Jager —40, I. Oblak —40, Pavlovčič —20, Podkrajšek 1.—, Grill 1.—, F. Ramovš 1.—, F. Garin —40, A. Simončič 1.—, skupaj 540; K. Čihak 1.—, dr. Jos. A. Tomšič (zbirka v Trstu) 810, F. Komar 2.—, I. Rakovec 120; po Gašper Stermšeku: Gašper Stermšek 1.—, Kolarič —50, Gorenc —30, Bračko —40, Owen —40, Škorjanec —20, Žitnik —40, Vidic —20, Pleničar —20, F. Majcen —40, Vrečko —20, A. Vogrinec —40, Stante —50, L. Maguša —40, A. Trampuž —40, Kofler 1.—, Jerina —40, Uran —40, S. 1.—, U. Jug —40, Antonija Krašna —40, I. Poglitsch —20, Wedenigg —40, I. Goli —40, Mravljec —40, I. Kuhar —50, F. Lebar 1.—, A. Ravnikar —40, J. Kump —20, I. Enzi —10, P. Weber —30, A. Magajna —20, F. Paučič 1.—, I. Jugg 1.—, I. Turk —40, L. Jamnik —40, F. Vičens —20, A. Treven —40, I. Zupan —20, V. Debevec —40, I. Jandigaj —20, Ana Petrovčič —20, Ceke —20, I. Bajec —40, M. Kralj —50, I. Pirnat —50, A. Spetič —20, I. Marek —50, F. Čatar —20, Lotrič —20, A. Franzky —20, I. Paulič —20, Kanzler —40, Kattrolnig —20, M. Arnšek —20, L. Werli —20, F. Sprogar —20, F. Gorenag —20, I. Marolt —40, F. Zibelnik —30, F. Krašovic —20, M. Plevnik —20, F. Završan —40, I. A. —20, I. Kravogel —20, F. Wedlak —40, S. Gorjana —40, I. Perušek —40, A. R. —30, I. Heritsch —30, G. Lašnik —20, Kregar —20, Trotošek —20, R. Stoma —20, skupaj K 27.—; I. Rijavec 1.—, organizirani čevljarji v Ljubljani 5.—, organizirani peki v Ljubljani 5.—, organizirani krojači v Ljubljani 10.—; po Josip Rljavcu: F. N. —40, F. R. —10, F. W. —10, I. Belič —10, M. Unk —10, J. S. —10, I. Sv. —10, F. M. —10, neimenovani —20, A. B. —20, F. Puch —30, I. Z. —10, I. Brodar —20, F. Labič —10, A. Thuma —10, A. Rejc —10, Bernard —08, F. Magister —50, Zupan —50, Skalar —10; po Ivan Sajovicu: V. Sajovic —40, F. Sajovic —20, I. Sajovic —20, I. Sajovic —40, G. Hrovat —20, F. Letnar —30, P. Turčin —30, I. Weber —40, I. Žitnik —20, Br. —26, F. Zor —40, L. Kramer —20, F. Vavpotič —10, I. Zore —10, F. M. —20, skupaj 386; po Ivan Kocmurju: I. P. —20, E. —20, Ivanka Oražen —40, I. Enzi 1.—, Jakob Vehovec (nabral v Zagorju o. S.) 5.—, skupaj K 680; tehnično osebje učiteljske tiskarne —20.—; po Mariji Berdajs: M. Kancija 1.—, K. Bernard —20, A. Selan —10, M. Jagodic —20, M. Skalar —20, P. —10, B. —20, Forstner —40, I. Blaž —20, neimenovana —20, neim. —10, neim. —10, Pepca —20, M. Berdajs —20, I. Nedved —40, I. Drenovec —20, neim. —20, M. Celarc —30, H. Okorn —20, F. Dolenc —20, A. Japelj —10, M. Kisovic —10, F. Kucler —10, A. Beden —10, M. Gerkman —10, A. Žigon —10, A. Zajec —10, M. Podlipce —20, I. Žebre —10, P. Dimic —10, F. Plankar —10, R. Štrukelj —10, M. Sluga —10, I. Selan —10, A. Habicht —10, M. Kovač —10, M. Bernik —10, M. Pajser —10, I. Degen —10, P. Rebolj —10, M. Kuralt —10, I. Borštnar —10, Z. Meglič —10, I. Zalažnik —10, I. Jekovec —20, I. Puh —20, A. Debeljak —10, A. Pogacar —20, F. Sluga —20, M. Novak —20, neim. —40, L. Kotar —10, A. Remžgar —10, M. Walla —20, A. Katern —20, A. Zajc —10, A. Kapelj —20, T. Požgaj —30, Žirovnik —10, Orehek —20, Vidic —10, F. Suštar —60, A. Kralj —10, A. Podlipce —10, H. Vagnal —10, V. Pavšner —10, I. Piš —04, I. Šloser —60, Dolinšek —10, Kovač —10, Wolf —10, Grilo —10, Brajer —10, Hlebš —10, F. Svetlič —20, skupaj K 1230; organizirani tiskarji v Ljubljani 50.—. — Nadaljevanje prih.

Castiti gospou

Gabrijel Piccoli
lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vsoto

z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini

ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

Velecjenemu občinstvu se usojam naznaniti da sem staroznano gostilno G. Auerjevih dedičev pri

,belem konjičku'

Wolfove ulice št. 12

prevzel, ter bodem isto se potrudil kot strokovnjak najbolje voditi. Vedno na najokupnejši način pripravljene jedi. Točil bodem samo pristna vina najboljše kvalitete, ter vedno sveže dvojno marčno pivo. Sprejemam naročnike na opoldansko hrano po 60 h dalje. Na razpolago je »Hupfeldov električni glasovir.

Z odl. spoštovanjem
Ludovik Rošker
restavrater

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

skladišče oblek — domačega izdelka — za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in inozemskega blaga za obleke po meri. — Solldna postrežba. — Vedno nizke cene.

ADVOKAT

dr. Janko Žirovnik

je otvoril z 8. majem t. l.

svojo lastno pisarno

v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7, II. nadstr.
(nasproti glavne pošte; hotel pri Maliču).

Okrožni zdravnik

dr. Mano Dereani

naznanja uljudno p. n. občinstvu, da izvršuje vsakdanje zdravniško prakso

v št. Vidu nad Ljubljano.

Mlado staro.

Vsak pove:

Ta pa je za me!

Ker se samo z njim krepčam,
Vedno zdrav želod'c imam!

Najboljši želodčni liker!

sladki in grenki.

Ljudska kakovost   liter K 2,40
Kabinetna kakovost   „   „ 4,80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Julius Meinl

Uvoz kave

Veležgalnica kave

POZOR!!!

Išče se mlekarno,

ki se zaveže celo leto dobavljati sveže čajno maslo po tržnih (engro) cenah. Rabi se januarja 5, februarja 5, marca 20, aprila 10, maja 10, junija 10, julija 5, avgusta 5, septembra 10, oktobra 10, novembra 10 in decembra 15 kilogramov čajnega masla. Kupuje se tudi dozoreli polementalski sir. Plačuje se takoj (tudi povzetje) ali pa na mesečni račun. Ponudbe je poslati na naslov:

Ivan Leskovec, trgovec v Pulju.

POZOR!!!

ANTON ZUPANČIČ, KNJIGOVEZ, LJUBLJANA
SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 31.

priloga se za prijazna naročila na vsakovrstna v knjigoveško stroko spadajoča dela. — Izdeluje tudi jako okusne okvirje in passepartout, prikladne vsakovrstnim podobam.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in

Izvršuje vsa mizarstva stavbna dela.

tapetniškega blaga.

Lastna tovarna na Glinah pri Ljubljani.

Sodrug, spominjajte se Volilnega sklada!

10 zapovedi

za zdravje in 10 zapovedi za kmetovalca, vsake posebej tiskane, dobi vsak človek zastoj v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. t. članom okr. bol. bijagajne v Ljubljani, bol. zavodu c. kr. tob. tovarne in bolniške blagajne južne železnice.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivoga dobrega, puščenega 3 K; boljsega 2,40 K; prima polbelega 2,80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K; reletnega sušnobelega, puščenega 6-40 K; 8 K; puha sivoga 6-7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prani puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostinjskega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3-50 in 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13, 14-70, 17-80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50, 5-20 in 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12-80 in 14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Lekarna pri „zlatem orlu“
v Ljubljani, Jurčičev trg št. 2,

priloga sledeča zdravila:

Čaj za bolne na živcih je izvrstno krepilno sredstvo za živec, izboljšuje spanje, učinkuje pri nervozni oslabelosti. Cena kart. K 1-20.

Dunajske kapljice zoper krč utešujejo bolečine v želodcu in trebuhu ter odganjajo vetrove. Steklenica 20 vin. 6 steklenic K 1-—.

Za gospe i. gospodične ima v zalogi čaj, ki je preizkušeno sredstvo pri vsakovrstnih bolih in nepravilnostih priprahu zaostalega mesečnega pranja, ki obenem pospešuje pranje (instruacija). Cena kart. K 1-50.

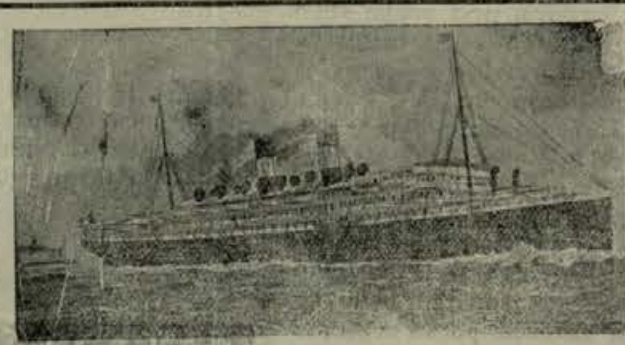
V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. n. članom okrajne bolniške blagajne v Ljubljani, bolniškemu zavodu c. kr. tobakne tovarne in bolniški blagajni c. kr. priv. južne železnice.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi-brzoparniki z dvema vrhnicama, električna razsvetljavo, brezničnim-brzovjavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruhi, posteljo, kopalj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v juž. Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.